

**ZAHTJEVI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U
DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA**

OPĆINA DESINIĆ

Desinić, travanj 2015. godine

ZAHTJEVI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA

OPĆINE DESINIĆ

Temeljem Revizije Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Općine Desinić (travanj, 2015.), a sukladno članku 6. stavak 3. Pravilnika o metodologiji za izradu Procjena ugroženosti i Planova zaštite i spašavanja NN 30/14 i NN 67/14 donosimo izvadak iz Procjene naslovljen „Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja“ Općine Desinić.

Dolje navedeni Zahtjevi zaštite i spašavanja odnose se na ugroze po stanovništvo i materijalna dobra na području Općine Desinić, a razrađene su prema mogućim opasnostima i prijetnjama koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće.

Poplave

Područje Općine Desinić ispresjecano je gustom mrežom gorskih potoka i potočića koji pripadaju porječju rijeke Krapine. Gorski potoci i potočići kratkog su tijeka, protječu kroz brjegove i slijevaju se u doline većih vodotoka. Od većih vodotoka značajniji su **potok Horvatska i Zbiljčica.**

Potok Horvatska je južno od naselja Desinić, u svom srednjem i donjem toku, u cijelosti reguliran, dok je **Zbiljčica** reguliran u donjem toku. U dolinama vodotoka djelomično su se održale izvorne asocijacije dolinskih livada, a mjestimice, gdje se voda dulje zadržava, razvila se i sekundarna vegetacija vlažnih i močvarnih staništa. Svi vodotoci protiču od sjevera prema jugu.

Kao jedino kvalitetno rješenje zaštite od bujičnih voda je planiranje i izvedba odgovarajućih akumulacijskih i retencijskih građevina.

Na području Općine Desinić nalaze se retencija i akumulacija za obranu od poplava s prostorom za prihvaćanje vodnog vala manjeg od $1 \times 10^6 \text{m}^3$ kao zaštite građevine za zaštitu većih naselja i gospodarskih predjela.

Osim uređenja i održavanja regulacije vodotoka provođenjem maksimalnih i katastrofalnih velikih voda posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti od zagađenja.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

U područjima gdje je prisutna opasnost od plavljenja, a prostorno planskom dokumentacijom je dozvoljena gradnja objekti se moraju graditi od čvrstog materijala na način da dio objekta ostane nepoplavljen i za najveće vode.

Potrebno je zaštititi postojeće lokalne izvore vode, bunare, cisterne koji se moraju održavati i ne smiju zatrpavati ili uništavati na drugi način.

Gradnju objekata u inundacijama, poplavnim zonama te u blizini obrambenih nasipa definirati uz suglasnost nadležnog tijela. Osigurati slobodan prostor oko vodotoka (inundacije) kako bi se moglo vršiti redovno održavanje vodotoka i time spriječila opasnost od poplava.

U suradnji sa Hrvatskim vodama planirati daljnje uređenje brežnih dijelova vodotoka i bolju odvodnju s terena, te izgradnju potrebitih retencija ili vodenih stepenica.

Kontinuirano vršiti čišćenje vodotoka (potoka) i kanala radi očuvanja njihove protočnosti.

Potresi

Seizmičnost na području Općine Desinić iznosi **VII° po MSK ljestvici**.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

Protupotresno projektiranje kao i građenje građevina treba provoditi sukladno zakonskim propisima o građenju i prema postojećim tehničkim propisima **za navedenu seizmičku zonu**. Projektiranje, proračun i konstruiranje armirano-betonskih konstrukcija zgrada i inženjerskih objekata se kod nas računa prema Pravilniku o tehničkim normativima za izgradnju objekata visokogradnje u seizmičkim područjima (SL 31/81, 49/82, 29/83, 20/88 i 52/90 u daljem tekstu HRN).

Potrebno je osigurati dovoljno široke i sigurne evakuacijske putove, omogućiti nesmetan pristup svih vrsti pomoći u skladu s važećim propisima. Iz Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju (Sl. list broj, 29/83., 36/85. i 42/86.) treba preuzeti:

- članak 25. st. 1.: - Međusobni razmak stambenih, osim objekata niske stambene izgradnje, odnosno poslovnih objekata ne može biti manji od $H1/2 + H2/2 + 5m$, gdje je $H1$ visina vijenca jednog objekta, a $H2$ visina vijenca susjednog objekta pod uvjetom da krovište nema nagib veći od 60° , a sljedeća uvučena etaža da ne prelazi liniju nagiba od 45° .

- članak 25. st. 4.: - Izgrađivati se mogu samo otvoreni blokovi koji imaju najmanje dva otvora čija širina ne može biti manja od $H1/2 + H2/2 + 5m$,

- članak 28.: - Neizgrađene površine za sklanjanje od rušenja i evakuaciju stanovništva moraju biti udaljene od susjednih objekata najmanje za polovinu visine ($H/2$) tih objekata. Veličina neizgrađene površine iz stavka 1. Ovog članka ne može biti manja od $st./4$ računano u m^2 , gdje je St broj stanovnika.

- članak 34. st. 2.: - Uvjeti uređenja prostora za građevnu parcelu moraju sadržavati i stupanj seizmičnosti područja u kojem se parcela nalazi.

Građevine društvene infrastrukture, športsko-rekreacijske, zdravstvene i slične građevine koji koristi veći broj različitih korisnika, javne prometne površine, moraju biti građene ili uređene na način da se spriječi stvaranje arhitektonsko-urbanističkih barijera.

U građevinama društvene infrastrukture, športsko-rekreacijske, zdravstvene i slične namjene koje koristi veći broj različitih korisnika, osigurati prijem priopćenja nadležnog županijskog centra 112 o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti.

Suše

Meteorološka suša ili dulje razdoblje bez oborine može uzrokovati ozbiljne štete u poljodjelstvu, vodnom gospodarstvu te u drugim gospodarskim djelatnostima. Suša je često posljedica nailaska i duljeg zadržavanja anticiklone nad nekim područjem, kada uslijedi veća potražnja za vodom od opskrbe.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

U mjerama zaštite od suše i smanjenju eventualnih šteta potrebno je sagledati mogućnost izgradnje sustava navodnjavanja okolnih poljoprivrednih površina u smislu da stanovnici općine na svoje poljoprivredne površine postave vodene pumpe kako bi sami navodnjavali svoje poljoprivredne površine te time spriječili uništavanje poljoprivrednih kultura za vrijeme sušnih razdoblja.

Olujno i orkansko nevrijeme

To je vjetar jačine više od 8 bofora prema Beanfortovoj ljestvici čija brzina iznosi preko 74 km/h. Olujni vjetar, a ponekad i orkanski, udružen s velikom količinom oborine ili čak i tučom, osim što stvara velike štete na imovini, poljoprivrednim i šumarskim dobrima, raznim građevinskim objektima, u prometu te tako nanosi gubitke u gospodarstvu, ugrožava i često puta odnosi ljudske živote.

U kontinentalnom dijelu Hrvatske olujno nevrijeme koje uzrokuje materijalne štete najčešće se javlja u vremenskim situacijama s pojavom oblaka jakog vertikalnog razvoja uz olujni vjetar, veliku količinu oborine kratkog trajanja, a ponekad i tuču.

U unutrašnjosti Hrvatske vjetar ne doseže granicu koja odgovara jačini 8 ili više bofora (olujni ili orkanski vjetar), a u malom broju 10-minutnih intervala brzina vjetra prelazi granicu od 17.1 m/s što odgovara jačini vjetra od 8 bofora.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

Kod planiranja i gradnje prometnica valja voditi računa o vjetru i pojavi ekstremnih zračnih turbulencija. Na prometnicama tj. na mjestima gdje vjetar ima jače olujne udare trebaju postavljati posebni zaštitni sistemi, tzv. vjetrobrani i posebni znakovi upozorenja.

Klizišta

Zbog konfiguracije terena na području Općine, u slučaju obilnijih oborina, dolazi do aktiviranja klizišta koja ugrožavaju:

- »stambene objekte (blizina stambenih objekata do 10 m, ugroženo cca 10 osoba),
- »gospodarske objekte,
- »ceste na lokacijama: Stara Ves Košnička, Trnovec Desinički, Dubravica, Desinić Gora i Jazbina.

Na području Općine Desinić trenutno postoje dva aktivna klizišta:

- Jedno klizište nalazi se u Gabru kod gospodarstva obitelji Hajduk koje se sastoji od obiteljske kuće te gospodarske zgrade. Tokom vremena u neposrednoj okolini objekata zamijećeni su pomaci u konfiguraciji terena koji su danas vidljivi u formi nabiranja te manjih vlačnih pukotina. Nestabilnošću je zahvaćena gospodarska zgrada gdje je vidljivo podizanje betonske ploče uslijed klizanja tla te nabiranja klizne mase.
- Drugo klizište nalazi se neposredno kraj same obiteljske kuće Kranjčec Stanka i Jožice u Zbilju Gornjem. Uslijed velikih količina kiše koja je neposredno padala u rujnu 2014. kraj obiteljske kuće otvorilo se klizište oko cca 45 metara, dakle cijelom dužinom kuće i više, dubine puknuća preko pola metra, sve oko 7 metara od same kuće.

Na području Općine trenutno postoje dva klizišta na nerazvrstanim cestama na kojima je potrebna sanacija. Klizišta se nalaze na lokacijama Zbilj Donji i Dubravica Desinička te za njih ne postoji projektne dokumentacije. Obadvije ceste prohodne su samo kroz jedan trak uz nepostojanje obilaznog pravca iste ili više kategorije ceste. Također, ne postoje prepreke za izvođenje radova na imovinsko-pravnoj osnovi.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

Potrebno je postojeća klizišta na području Općine Desinić sanirati.

Ukoliko se u zoni zahvata prostornog plana u kojem je predviđeno građenje nalaze klizišta ili mjesta velikih erozija, nužno ih je označiti u kartografskom prikazu. Za zone klizanja i erozije potrebno je predvidjeti urbanističke mjere zaštite.

U svrhu efikasne zaštite od klizišta na području postojećih te potencijalnih klizišta, u slučaju gradnje, propisati obavezu geološkog ispitivanja tla, te zabraniti izgradnju stambenih, poslovnih i drugih građevina na područjima bilo potencijalnih ili postojećih klizišta, ili prije početka izgradnje uvjetovati sanaciju klizišta.

Snježne oborine

Snijeg može predstavljati ozbiljnu poteškoću za normalno odvijanje svakodnevnih aktivnosti kao što je npr. cestovni promet ili može predstavljati opterećenje na građevinskoj infrastrukturi (dalekovodi, zgrade i dr.). Za prvu ocjenu ugroženosti od snijega analizira se učestalost padanja snijega, maksimalna visina novog snijega, maksimalna visina snježnog pokrivača po mjesecima, te procjena očekivane godišnje maksimalne visine snježnog pokrivača za povratni period od 50 godina.

U posljednje 4 godine snježne oborine nisu predstavljale veći problem. Snijeg do visine 50 cm može izazvati poremećaje u opskrbi, cestovnom prometu, osobito u radu hitnih službi (hitna medicinska pomoć, vatrogasci itd.). Ugroženi su svi prometni pravci, a osobito nerazvrstane prometnice kroz naselja Jazbinu, Desinić Goru i na relaciji Trnovec – Grohot.

Na području Općine Desinić sniježni pokrivač sa nerazvrstanih prometnica čisti:

» „LIDA“, **izrada predmeta od betona, niskogradnja, prijevoz, trgovina i ugostiteljstvo, vl. Lidija Žučko, Košnica 12/2, Desinić.**

Održavanje županijskih i lokalnih prometnica na području Općine Desinić vrši „Županijska uprava za cestu Krapinsko – zagorske županije“ a prema njihovom programu i prioritetu.

O otklanjanju snijega i leda s pješačkih staza (nogostupa) uz zgrade i zemljišta koja pripadaju tim zgradama brinu se vlasnici.

Poledice

Pojava zaleđenih kolnika može biti uzrokovana meteorološkim pojavama ledene kiše, poledice i površinskog leda (zaleđeno i klizavo tlo). To su izvanredne meteorološke pojave koje u hladno doba godine ugrožavaju promet i ljudsko zdravlje, a u motriteljskoj praksi republike Hrvatske opažaju se i bilježe.

Ugrožene su sve prometnice na području Općine. Najugroženije su nerazvrstane ceste kroz naselja Jazbinu, Desinić Goru i na relaciji Trnovec – Grohot, zbog otežanog čišćenja zimi.

Posljedice poledica su otežano odvijanje prometa (spori dolazak Hitne pomoći te redovnih službi) i povećana vjerojatnost pojedinačnih prometnih nesreća. U pojedinačnim prometnim nesrećama može biti lako povrijeđenih osoba sa manjim materijalnim štetama na vozilima. Poledice nisu tako velikog i dugotrajnog obima da bi spriječile dolazak Hitne pomoći, dolazak redovnih službi, veterinaru i dr. Posljedice su neznatne uzimajući u obzir i alternativne pravce. Najkritičniji period je od 15. studenog do 15. veljače.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

Preventivne mjere su u odgovarajućoj službi koja u svojoj redovnoj djelatnosti vodi računa o sigurnosti prometne infrastrukture (održavanje i čišćenje prometnica te adekvatno označeno prometnim znakovima opasnost od poledica ili snježnog nanosa), zbog poduzimanja potrebnih aktivnosti i zadaća pripravnosti operativnih snaga i materijalnih resursa.

Tehničko-tehnološke katastrofe izazvane nesrećama u gospodarskim objektima

Tablica 1. Popis gospodarskih objekata s opasnim tvarima na području Općine Desinić

Gospodarski objekt	Gauss-Krügerove koordinate opasne tvari	Opasna tvar	Količina tvari (litre)	Granične količine opasnih tvari u tonama (Uredba o sprečavanju		Način skladištenja	Indeks opasnosti	Udaljenost od naseljenog područja	Maksimalna koncentracija (Apsolutni doseg)
				male količine	velike količine				
TRGOVINA ŠURBEK d.o.o. BENZINSKA POSTAJA DESINIĆ, Trg svetog Jurja 11, Desinić	X Y 5111765,32	eurodizel BS	10 000	2 500	25 000	2 podzemna spremnika	D=2 opasnost po	100 m	Benzinska goriva (37,5t) 310 m (TNT model punjenje spremnika, Dizel goriva (42,5t) 192 m 25 m (Pool fire punjenje spremnika) 50 m (RMP)
		eurosuper 95	15 000			podzemni spremnik			
		eurodizel plavi	50 000			podzemni spremnik			
		ulje za loženje	35 000			podzemni spremnik			
		prirodni plin	40 boca po 10 kg			metalni kavez			

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

U blizini lokacija gdje se proizvode, skladište, prerađuju, prevoze, sakupljaju ili obavljaju druge radnje s opasnim tvarima **ne preporuča se gradnja objekata u kojem boravi veći broj osoba** (dječji vrtići, škole, sportske dvorane, stambene građevine i sl.).

Nove objekte koji se planiraju graditi u kojima se pojavljuju opasne tvari potrebno je locirati na način da u slučaju nesreće ne ugrožavaju stanovništvo (rubni dijelovi poslovnih zona) te obvezati na uspostavu sustava za uzbunjivanje i uvezivanje na 112. *Udaljenost gradnje ovisi o scenariju najgoreg mogućeg slučaja koji je dani u Procjeni ugroženosti Općine Desinić.*

Također u svoje prostorno planiranje Općine Desinić mora ugraditi mjere zaštite od tehničko-tehnološke katastrofe ili velike nesreće izazvane nesrećama u gospodarskim objektima sukladno Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85 i 42/86).

Tehničko-tehnološke katastrofe izazvane nesrećama u prometu

Prema Odluci o određivanju parkirališnih mjesta i ograničenjima za prijevoz opasnih tvari javnim cestama (NN 114/12), određeno je da se prijevoz opasnih tvari prometnicama na području Općine Desinić **ne smije** vršiti osim u slučajevima snabdijevanja lokalnog stanovništva i gospodarskih subjekata.

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

Potrebno je zahtijevati da se mogućnost nesreća pri prijevozu opasnih tvari tehničkim i drugim dostignućima smanji na najmanju moguću mjeru. Zakon o prijevozu opasnih tvari (Narodne novine, broj 97/93 i 151/03), kao i drugi podzakonski akti propisuju norme sigurnog djelovanja pri transportu opasnih tvari.

Preventivne mjere za izbjegavanje nastanka cestovnih nesreća su: izgradnja kvalitetne i odgovarajuće cestovne mreže i poboljšanje voznog parka.

Prometnice prilikom rekonstrukcije, ili nove prometnice graditi na način da udovoljavaju sigurnosnim zahtjevima i standardima, i da osiguravaju nesmetan promet svih vrsta vozila.

Zaštita od epidemija

Mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju

Izgradnju gospodarskih građevina za uzgoj životinja udaljiti od pojasa stambenog i stambeno – poslovnog objekta. Gospodarske građevine za uzgoj životinja ne smiju se graditi u radijusu od 500 m oko potencijalne lokacije vodocrpilišta.

Obzirom na pojavu bolesti kao što su ptičja gripa a posebno svinjska kuga tamo gdje je to još moguće potrebno je u vangradskim naseljima spriječiti širenje istih i njihovo spajanje, odnosno ostaviti razmake koji omogućavaju stvaranje dezinfekcijskih barijera – koridora.

Zakloni

Podrumski i drugi podzemni ili djelomično ukopani prostori, gradit će se tako da mogu poslužiti kao objekti za sklanjanje (zakloni), a u obiteljskim kućama, da se mogu koristiti kao obiteljska skloništa.